ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

22. září 2011 *

Ve věci C-148/09 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 Statutu Soudního dvora, podaný dne 24. dubna 2009,

Belgické království, zastoupené C. Pochet a T. Maternem, jako zmocněnci, ve spolupráci s J. Meyersem, advocaat,

navrhovatel,

další účastnice řízení:

Deutsche Post AG, se sídlem v Bonnu (Německo), zastoupená T. Lübbigem a J. Sedemundem, Rechtsanwälte,

* Jednací jazyk: němčina.

DHL International, se sídlem v Diegemu (Belgie), zastoupená T. Lübbigem a J. Sedemundem, Rechtsanwälte,

žalobkyně v prvním stupni,

Komise Evropských společenství, zastoupená B. Martenczukem a D. Grespanem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, předseda senátu, J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, E. Levits (zpravodaj) a M. Safjan, soudci,

generální advokát: N. Jääskinen,
vedoucí soudní kanceláře: B. Fülöp, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 7. září 2010,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 2. prosince 2010,

vydává tento

Rozsudek

1 Svým kasačním opravným prostředkem se Belgické království, podporované Evropskou komisí, domáhá zrušení rozsudku Soudu prvního stupně Evropských společenství (nyní Tribunál) ze dne 10. února 2009, Deutsche Post a DHL International v. Komise (T-388/03, Sb.rozh. s. II-199, dále jen „napadený rozsudek"), kterým Tribunál zrušil rozhodnutí Komise ze dne 23. července 2003 nevznášet námitky po předběžném přezkumném řízení podle čl. 88 odst. 3 ES proti několika opatřením přijatým belgickými orgány ve prospěch belgického poštovního veřejného podniku, společnosti La Poste SA [K(2003) 2508 v konečném znění, dále jen „sporné rozhodnutí"].

Právní rámec

2 Z druhého bodu odůvodnění nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku [88] Smlouvy o ES (Úř. věst. L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339), vyplývá, že toto nařízení má za cíl kodifikovat a posílit jednotnou praxi vypracovanou a zavedenou Komisí při používání článku 88 ES v souladu s judikaturou Soudního dvora.

3 Článek 1 uvedeného nařízení stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[...]

h) ‚zúčastněnou stranou' kterýkoliv členský stát, osoba, podnik nebo sdružení podniků, jejichž zájmy by mohly být ovlivněny poskytnutím podpory, zejména příjemce podpory, konkurenční podniky a profesní sdružení."

4 Článek 4 téhož nařízení, nadepsaný „Předběžné přezkoumání oznámení a rozhodnutí Komise", ve svých odstavcích 2 až 4 stanoví:

„2. Shledá-li Komise po předběžném přezkoumání, že oznámené opatření není podporou, zaznamená tento nález ve formě rozhodnutí.

3. Shledá-li Komise po předběžném přezkoumání, že nejsou vzneseny žádné pochybnosti o slučitelnosti oznámeného opatření se společným trhem, pokud opatření spadá pod čl. [87] odst. 1 ES, rozhodne, že opatření je slučitelné se společným trhem (dále jen ‚rozhodnutí nevznášet námitky'). Rozhodnutí blíže určí, která výjimka podle Smlouvy byla použita.

4. Shledá-li Komise po předběžném přezkoumání, že existují pochybnosti o slučitelnosti oznámeného opatření se společným trhem, rozhodne o zahájení postupu podle čl. [88] odst. 2 ES (dále jen ‚rozhodnutí zahájit formální vyšetřovací řízení').“

5 Podle čl. 6 odst. 1 nařízení č. 659/1999:

„Rozhodnutí o zahájení formální[ho] vyšetřovacího řízení shrne relevantní faktické a právní otázky, zahrne předběžné hodnocení Komise o charakteru navrhovaného opatření jako podpory a vyloží pochybnosti o jeho slučitelnosti se společným trhem. Rozhodnutí vyzve dotyčný členský stát a ostatní zúčastněné strany, aby předložily připomínky v předepsané lhůtě, která obvykle nepřesáhne jeden měsíc. V řádně odůvodněných případech může Komise předepsanou lhůtu prodloužit.“

Skutečnosti předcházející sporu

6 Společnost La Poste SA (dále jen „ společnost La Poste“) byla v roce 1992 přeměněna na akciovou společnost veřejného práva, avšak zůstává poskytovatelem všeobecných poštovních služeb v Belgii a musí plnit zvláštní povinnosti služeb obecného hospodářského zájmu (dále jen „SOHZ“). Způsoby náhrady čistých dodatečných nákladů na SOHZ jsou určeny ve smlouvě o řízení uzavřené s belgickým státem.

7 Odvětví expresních balíkových služeb představuje 4 % obratu společnosti La Poste, což odpovídá 18 % podílu na trhu v tomto odvětví. Deutsche Post AG (dále jen „Deutsche Post“) a její belgická dceřiná společnost DHL International vlastní 35 až 45 % tohoto trhu.

8 Dopisem ze dne 3. prosince 2002 oznámily belgické orgány Komisi plán zvýšení kapitálu společnosti La Poste o 297,5 milionu eur.

9 Dne 22. července 2003 žalobkyně požádaly Komisi o informaci ohledně stavu přezkumného řízení ohledně oznámeného opatření, aby se tohoto řízení případně účastnily.

10 Vzhledem k tomu, že Komise měla za to, že oznámené zvýšení kapitálu nepředstavuje státní podporu, dne 23. července 2003 přijala sporné rozhodnutí po provedení předběžného přezkumného řízení podle čl. 88 odst. 3 ES.

Řízení před Komisí a sporné rozhodnutí

11 Po třech schůzích s belgickými orgány a po vzájemné korespondenci Komise usoudila, že kapitálový vklad oznámený těmito orgány je slučitelný se společným trhem.

12 Za tímto účelem Komise nejprve přezkoumala šest neoznámených opatření, která se vztahovala na společnost La Poste od své přeměny na samostatný veřejný podnik, přičemž měla za to, že legalita oznámeného zvýšení kapitálu závisí na nich.

13 První opatření spočívalo v osvobození od korporační daně. Vzhledem k tomu, že společnost La Poste vykázala mezi lety 1992 a 2002 kumulovanou čistou ztrátu ve výši 238,4 milionu eur, Komise shledala, že toto osvobození nevyžadovalo žádný převod státních prostředků.

14 Druhé opatření spočívalo v tom, že Belgický stát převedl ve prospěch společnosti La Poste nemovitosti nezbytné pro poskytování veřejné služby výměnou za zrušení rezervy na důchody ve výši 100 milionů eur vytvořené společností La Poste. Komise shledala, že toto opatření neznamenalo pro společnost La Poste žádnou výhodu.

15 Třetí opatření spočívalo ve státní záruce za uzavřené půjčky. Vzhledem k tomu, že Komise konstatovala, že společnost La Poste této záruky nikdy nevyužila, shledala, že se nejednalo se o státní podporu.

16 Čtvrté opatření spočívalo v osvobození od daně z nemovitostí využívaných k poskytování veřejné služby. Komise shledala, že toto opatření může představovat státní podporu.

17 Páté opatření spočívalo v nadměrné kompenzaci za finanční služby obecného zájmu za období 1992–1997. Komise shledala, že toto opatření může představovat státní podporu.

18 Šesté opatření spočívalo ve dvou zvýšeních kapitálu, která se uskutečnila v březnu a prosinci 1997 v celkové výši 62 milionů eur a byla určena k vyrovnání nedostatečné kompenzace za SOHZ. Komise shledala, že toto opatření může představovat státní podporu.

19 Pokud jde o neoznámené čtvrté, páté a šesté opatření, jakož i o oznámené opatření, Komise shledala, že i kdyby tato opatření obsahovala prvky podpory, jsou slučitelná se společným trhem podle čl. 86 odst. 2 ES, neboť nezahrnují nadměrnou kompenzaci čistých dodatečných nákladů na SOHZ.

20 Konečně Komise uvedla, že oznámené opatření spočívající ve zvýšení kapitálu o 297,5 milionu eur bylo nižší než původní nedostatečná kompenzace čistých dodatečných nákladů na činnosti SOHZ, takže nepředstavuje „státní podporu“ ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES.

Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

21 Žalobkyně podaly proti spornému rozhodnutí žalobu na neplatnost, na jejíž podporu uvedly sedm žalobních důvodů. Komise vznesla námitku nepřípustnosti zakládající se na nedostatku aktivní legitimace a právního zájmu žalobkyň na podání žaloby.

22 Usnesením ze dne 15. prosince 2004 si Tribunál vyhradil rozhodnout o námitce nepřípustnosti spolu s věcí samou.

23 Pokud jde o přípustnost, Tribunál provedl postupný přezkum aktivní legitimace a právního zájmu žalobkyň na podání žaloby.

24 Zaprvé uvedl, že podle ustálené judikatury se nositelé procesních záruk stanovených v čl. 88 odst. 2 ES mohou domoci jejich dodržení, pouze pokud mají možnost zpochybnit před soudem Unie rozhodnutí Komise přijaté na základě odstavce 3 téhož článku o prohlášení podpory za slučitelnou se společným trhem bez zahájení formálního vyšetřovacího řízení.

25 V bodě 43 napadeného rozsudku Tribunál zdůraznil, že nositeli těchto záruk jsou zúčastněné strany ve smyslu čl. 88 odst. 2 ES, a to zejména konkurenční podniky příjemců sporných podpor.

26 Tribunál poté, co připomněl, že aktivní legitimace může být v tomto kontextu uznána pouze tehdy, směřuje-li žaloba zúčastněných stran k ochraně jejich procesních záruk, a nikoliv zpochybňuje-li opodstatněnost rozhodnutí přijatého na základě čl. 88 odst. 3 ES, přistoupil k analýze žalobních důvodů uplatňovaných žalobkyněmi a konstatoval, že jsou dvojího typu.

27 Pokud jde o žalobní důvody zpochybňující opodstatněnost sporného rozhodnutí, Tribunál měl v bodě 49 napadeného rozsudku za to, že žalobkyním se nepodařilo prokázat, že podporou, která je předmětem sporného rozhodnutí, bylo podstatně dotčeno jejich soutěžní postavení na trhu. Tudíž rozhodl, že žalobkyně nebyly nadány aktivní legitimaci ke zpochybnění opodstatněnosti sporného rozhodnutí.

28 Pokud jde o žalobní důvody týkající se ochrany jejich procesních záruk, v bodě 52 napadeného rozsudku rozhodl, že žalobkyně jako přímé konkurentky společnosti La Poste mají postavení zúčastněné strany ve smyslu čl. 88 odst. 2 ES. V tomto ohledu Tribunál v bodě 55 napadeného rozsudku identifikoval druhý žalobní důvod jako důvod, který výslovně namítá porušení procesních práv žalobkyň. Dále v bodě 56 tohoto rozsudku shledal, že třetí až pátý a sedmý žalobní důvod poskytují informace na podporu druhého žalobního důvodu. V důsledku toho dospěl k závěru, že žalobkyně byly nadány aktivní legitimací, jakož i k závěru o přípustnosti druhého žalobního důvodu a argumentů předložených na jeho podporu.

29 Zadruhé Tribunál v bodě 62 napadeného rozsudku rozhodl, že jakožto zúčastněné strany ve smyslu čl. 88 odst. 2 ES mají žalobkyně zájem na zrušení sporného rozhodnutí, jelikož takové zrušení Komisi zavazuje zahájit formální vyšetřovací řízení.

30 Tribunál tudíž odmítl námitku nepřípustnosti vznesenou Komisí.

31 K věci samé Tribunál poté, co připomněl, že pojem závažné obtíže, při jejichž přítomnosti Komise musí při přezkumu opatření podpory zahájit formální řízení, má objektivní povahu, v bodech 96 až 107 napadeného rozsudku označil indicie svědčící o přítomnosti takovýchto závažných obtíží při přezkumu opatření podpory, a sice délku a okolnosti přezkumu, jakož i nedostatečnost a neúplnost přezkumu a obsah sporného rozhodnutí.

32 Zaprvé Tribunál konstatoval, že mezi oznámením oznámené podpory a přijetím sporného rozhodnutí uplynulo sedm měsíců, tedy lhůta značně přesahující lhůtu dvou měsíců, která je stanovena pro předběžný přezkum podle čl. 4 odst. 5 nařízení č. 59/1999.

33 Dále řízení zahrnovalo tři schůze mezi belgickými orgány a Komisí, jakož i různé žádosti o informace, při příležitosti kterých Komise neopomněla zdůraznit složitost věci a velký rozsah vyšetřování, které musí pokrýt, s vědomím toho, že slučitelnost oznámeného opatření závisí na slučitelnosti šesti opatření, která oznámena nebyla.

34 Konečně, Tribunál v bodě 103 napadeného rozsudku zdůraznil, že Komise váhala ohledně volby právního základu pro přijetí sporného rozhodnutí mezi přístupem opírajícím se o článek 87 ES a přístupem opírajícím se o čl. 86 odst. 2 ES.

35 Tribunál z toho v bodě 106 napadeného rozsudku vyvodil, že řízení vedené Komisí trvalo značně déle, než obvykle vyžaduje první přezkum v rámci čl. 88 odst. 3 ES.

36 Zadruhé Tribunál ověřil, zda skutečnosti týkající se obsahu sporného rozhodnutí mohou rovněž představovat indicie, které značí, že Komise při přezkumu dotčených opatření narazila na závažné obtíže.

37 V tomto kontextu Tribunál konstatoval, že přezkum provedený Komisí týkající se neoznámeného druhého opatření ve prospěch společnosti La Poste, a sice zrušení rezervy na důchody, není dostačující, neboť Komise neměla k dispozici poznatky nezbytné k posouzení výhody vyplývající z bezplatného poskytnutí nemovitostí belgickým státem.

38 Poté, co připomněl, že podle bodu 93 rozsudku ze dne 24. července 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, Recueil, s. I-7747), vyhlášeného po přijetí sporného rozhodnutí, Komise musí zkoumat, zda náklady na SOHZ kompenzované státem odpovídají nákladům středně velkého, správně řízeného podniku nebo jsou nižší než takovéto náklady (kritérium „benchmarkingu“), Tribunál shledal, že takové ověření v projednávaném případě chybí. Z toho tedy učinil závěr, že přezkum oznámeného opatření byl neúplný.

39 V důsledku toho Tribunál zrušil sporné rozhodnutí.

Řízení před Soudním dvorem

40 Svým kasačním opravným prostředkem Belgické království, podporované Komisí, navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zrušil napadený rozsudek a

– uložil Deutsche Post a DHL International náhradu nákladů řízení.

41 Deutsche Post a DHL International navrhují, aby Soudní dvůr:

– zamítl kasační opravný prostředek a

– uložil Belgickému království a Komisi náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

42 Belgické království uplatňuje na podporu svého kasačního opravného prostředku tři důvody, vycházející zaprvé z nesprávné kvalifikace okolností projednávané věci, zadruhé z toho, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, a zatřetí z porušení zásady právní jistoty. Komise, která podporuje návrhová žádání Belgického království, vznáší mimoto samostatný důvod kasačního opravného prostředku, kterým tvrdí, že Tribunál porušil čl. 230 odst. 4 ES.

43 Nejprve je třeba přezkoumat důvody kasačního opravného prostředku, kterými Belgické království a Komise zpochybňují závěry Tribunálu ohledně přípustnosti žaloby v prvním stupni, jakož i některých žalobních důvodů, které přijal.

Ke druhému důvodu kasačního opravného prostředku a k samostatnému důvodu Komise

Argumenty účastníků řízení

44 Belgické království namítá, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že prohlásil za přípustné čtvrtý a sedmý žalobní důvod, přestože jimi žalobkyně zpochybňovaly opodstatněnost sporného rozhodnutí.

45 Podle Komise Tribunál porušil čl. 230 odst. 4 ES tím, že rozhodl, že žaloba žalobkyň je přípustná z toho důvodu, že se dovolávají ochrany procesních záruk, které jim náleží na základě čl. 88 odst. 2 ES. Tento požadavek se totiž neobjevil v žádném ze žalobních důvodů vznesených žalobkyněmi, takže Soudnímu dvoru přísluší napadený rozsudek na tomto základě zrušit i bez návrhu.

46 Kromě toho Tribunál tímto předjímal otázku legality napadené podpory.

47 Deutsche Post a DHL International úvodem namítají nepřípustnost samostatného důvodu kasačního opravného prostředku vzneseného Komisí.

48 Pokud jde o věc samou, uvádějí, že Tribunál pouze zohlednil všechny relevantní skutečnosti za účelem posouzení případné existence závažných obtíží. Kromě toho se Komise podle žalobkyň mýlí v názoru, že žalobní důvod týkající se ochrany procesních práv nebyl v prvním stupni uplatněn. V tomto ohledu žalobkyně citují různé pasáže ze své žaloby odkazující na tuto problematiku.

Závěry Soudního dvora

– Přípustnost samostatného důvodu kasačního opravného prostředku Komise

49 Úvodem je třeba přezkoumat přípustnost před Soudním dvorem samostatného důvodu kasačního opravného prostředku Komise, vycházejícího z porušení čl. 230 odst. 4 ES ze strany Tribunálu.

50 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 56 odst. 2 statutu Soudního dvora může opravný prostředek podat kterýkoli účastník řízení, jehož návrhovému žádání před Tribunálem nebylo zcela nebo zčásti vyhověno. Vzhledem k tomu, že Komise byla před Tribunálem žalovanou, může podle čl. 115 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora předložit kasační odpověď ve lhůtě dvou měsíců od doručení kasačního opravného prostředku, v souladu s požadavky odstavce 2 tohoto článku, jakož i článku 116 tohoto nařízení.

51 V důsledku toho musí být samostatný důvod kasačního opravného prostředku Komise prohlášen za přípustný.

– K věci samé

52 Pokud jde o věc samou, Komise namítá porušení čl. 230 odst. 4 ES, jelikož Tribunál tím, že z argumentů v žalobě uměle vykonstruoval žalobní důvod vycházející z porušení procesních práv, překvalifikoval žalobu v prvním stupni, která směřovala proti opodstatněnosti sporného rozhodnutí. Belgické království rovněž uvádí, že žalobkyně svým čtvrtým a sedmým žalobním důvodem napadaly výlučně opodstatněnost uvedeného rozhodnutí, takže Tribunál tyto žalobní důvody nesprávně prohlásil za přípustné.

53 Zaprvé, pokud jde o výtku vycházející z porušení podmínek čl. 230 odst. 4 ES, je třeba předeslat, že článek 4 nařízení č. 659/1999 zavádí předběžnou fázi přezkumu oznámených podpor, jejímž cílem je umožnit Komisi, aby si utvořila prvotní názor na slučitelnost dotčené podpory se společným trhem. Tato fáze končí zjištěním Komise, že dané opatření buď nepředstavuje podporu, anebo že spadá pod čl. 87 odst. 1 ES. V posledně uvedeném případě pak výše zmíněné opatření může vyvolávat, nebo

naopak nevyvolávat pochybnosti o jeho slučitelnosti se společným trhem (rozsudek ze dne 24. května 2011, Komise v. Kronoply a Kronotex, C-83/09 P, Sb. rozh. s. I-4441, bod 43).

54 V projednávané věci je sporné rozhodnutí rozhodnutím nevznášet námitky přijatým podle čl. 4 odst. 3 nařízení č. 659/1999, jehož legalita závisí na tom, zda existují pochybnosti o slučitelnosti podpory se společným trhem. Vzhledem k tomu, že takové pochybnosti musí vést k zahájení formálního vyšetřovacího řízení, jehož účastníky mohou být zúčastněné strany uvedené v čl. 1 písm. h) nařízení č. 659/1999, je třeba shledat, že každá zúčastněná strana ve smyslu posledně uvedeného ustanovení je takovým rozhodnutím bezprostředně a osobně dotčena. Nositelé procesních záruk stanovených v čl. 88 odst. 2 ES a čl. 6 odst. 1 nařízení č. 659/1999 se totiž mohou domoci dodržení těchto záruk pouze tehdy, mají-li možnost zpochybnit rozhodnutí nevznášet námitky před soudem Unie (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Komise v. Kronoply a Kronotex, bod 47 a citovaná judikatura).

55 Navržením zrušení sporného rozhodnutí nevznášet námitky žalobce zpochybňuje především skutečnost, že Komise přijala rozhodnutí k dotčené podpoře, aniž zahájila formální vyšetřovací řízení, a tím porušila jeho procesní práva. Žalobce se může k tomu, aby jeho žalobě na neplatnost bylo vyhověno, dovolávat jakéhokoli důvodu, kterým by bylo možno prokázat, že posouzení informací a skutečností, které měla Komise k dispozici ve fázi předběžného přezkumu oznámeného opatření, muselo vyvolat pochybnosti ohledně slučitelnosti tohoto opatření se společným trhem. Důsledkem použití takovýchto argumentů však nemůže být změna předmětu žaloby nebo pozměnění podmínek její přípustnosti. Existence pochybností o takové slučitelnosti je naopak právě tím důkazem, který je třeba předložit s cílem prokázat, že Komise měla povinnost zahájit formální vyšetřovací řízení podle čl. 88 odst. 2 ES a podle čl. 6

odst. 1 nařízení č. 659/1999 (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Kronoply a Kronotex, bod 59).

56 Právě s přihlédnutím k těmto zásadám je třeba přezkoumat závěry Tribunálu ohledně přípustnosti žalobních důvodů žaloby na neplatnost.

57 V projednávané věci Tribunál v bodě 45 napadeného rozsudku konstatoval, že druhý žalobní důvod žaloby v prvním stupni vychází z porušení ustanovení čl. 88 odst. 3 ES, jelikož Komise rozhodla, že nezahájí řízení stanovené v čl. 88 odst. 2 ES, i když měla závažné obtíže při svém posouzení slučitelnosti napadených opatření se společným trhem.

58 Tribunál v bodě 54 napadeného rozsudku tedy právem uvedl, že soudu Unie nepřísluší, aby vykládal žalobu žalobce, která zpochybňuje výhradně opodstatněnost rozhodnutí posuzujícího podporu jako takového, tak že ve skutečnosti směřuje k ochraně procesních práv, kterých žalobce požívá na základě čl. 88 odst. 2 ES a čl. 6 odst. 1 nařízení č. 659/1999, pokud žalobce výslovně neuplatnil žalobní důvod za tímto účelem. V takovém případě by výklad žalobního důvodu vedl fakticky k překvalifikování předmětu žaloby (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 29. listopadu 2007, Stadtwerke Schwäbisch Hall a další v. Komise, C-176/06 P, bod 25, jakož i výše uvedený rozsudek Komise v. Kronoply a Kronotex, bod 55).

59 Za těchto podmínek Tribunál dospěl v bodě 55 napadeného rozsudku k závěru, že žalobkyně svým druhým žalobním důvodem výslovně tvrdí, že procesní práva, která požívají na základě čl. 88 odst. 2 ES, byla při přijetí sporného rozhodnutí porušena.

60 Tribunál se tímto nedopustil nesprávného právního posouzení.

61 Není totiž zpochybňováno, že předmět žaloby žalobkyň v prvním stupni skutečně směřuje ke zrušení rozhodnutí Komise nezahájit formální vyšetřovací řízení stanovené v čl. 88 odst. 2 ES a čl. 6 odst. 1 nařízení č. 659/1999.

62 Kromě toho, ačkoliv žaloba v prvním stupni nelíčí obzvláště jasným způsobem žalobní důvody žalobkyň, a konkrétně žalobní důvod jednoznačně identifikovatelný tak, že směřuje k ochraně procesních práv, která vyvozují z čl. 88 odst. 2 ES a z čl. 6 odst. 1 nařízení č. 659/1999, nic to nemění na tom, že dle samotného znění této žaloby žalobkyně tvrdí, že nezahájení formálního vyšetřovacího řízení jim zabránilo v tom, aby mohly požívat procesních záruk, na něž mají právo na základě těchto ustanovení, a rovněž předkládají argumenty směřující k prokázání, že Komise měla zahájit řízení v tomto článku stanovené.

63 Za těchto okolností Tribunál mohl právem shledat, že žaloba obsahovala žalobní důvod, kterým žalobkyně zamýšlely hájit svá procesní práva vyplývající z čl. 88 odst. 2 ES a čl. 6 odst. 1 nařízení č. 659/1999, aniž přitom porušil čl. 230 odst. 4 ES.

64 Zadruhé nelze Tribunálu vytýkat, že v rámci druhého žalobního důvodu vzal v úvahu skutečnosti žaloby v prvním stupni, kterými se žalobkyně snažily prokázat, že Komise měla pochybnosti o slučitelnosti napadených opatření se společným trhem.

65 V tomto ohledu Tribunál v bodě 45 napadeného rozsudku zdůraznil, že čtvrtý a sedmý žalobní důvod, kterým žalobkyně tvrdily, že přezkum opatření představujících napadená opatření ze strany Komise byl nedostatečný a neúplný. Poté, co Tribunál v bodě 52 napadeného rozsudku rozhodl, že žalobkyně jakožto přímí konkurenti společnosti La Poste na trhu expresních balíkových služeb mají pouze aktivní legitimaci coby zúčastněné strany ve smyslu čl. 88 odst. 2 ES a čl. 1 písm. h) nařízení č. 659/1999, v bodě 69 napadeného rozsudku právem shledal, že mohl přezkoumat zejména čtvrtý a sedmý žalobní důvod výlučně v rozsahu, ve kterém se snaží prokázat, že Komise měla zahájit formální vyšetřovací řízení.

66 Za těchto okolností nelze Tribunálu vytýkat ani to, že prohlásil za přípustné žalobní důvody, jimiž žalobkyně namítaly, že Komise měla nesprávně za to, že zkoumaná opatření nepředstavovala státní podpory. Tribunál naopak výslovně prohlásil tyto žalobní důvody za nepřípustné v bodě 67 napadeného rozsudku.

67 Je tudíž třeba zamítnout druhý důvod kasačního opravného prostředku Belgického království, jakož i samostatný důvod kasačního opravného prostředku Komise jako neopodstatněné.

K prvnímu a třetímu důvodu kasačního opravného prostředku

Argumenty účastníků řízení

68 Belgické království svým prvním důvodem kasačního opravného prostředku namítá, že Tribunál nesprávně kvalifikoval okolnosti projednávané věci.

69 Pokud jde v tomto případě o okolnosti, za kterých proběhlo přezkumné řízení, referenční lhůta dvou měsíců zohledněná Tribunálem je pouze orientační, takže její překročení nemůže automaticky znamenat, že Komise narazila na závažné obtíže. Komise dodává, že za zvláštních okolností projednávané věci nebyla délka trvání předběžného přezkumu nepřiměřená.

70 Kromě toho podle Belgického království Tribunál opomněl identifikovat spojení mezi širokým rozsahem vyšetřování, které si vyžadoval přezkum napadených opatření, jakož i jeho zjevnou složitostí, a existencí závažných obtíží. Podle Komise faktické obtíže nevedou nezbytně k závažným obtížím.

71 Konečně Belgické království zdůrazňuje, že nerozhodnost ohledně právního základu svědčí spíše o svobodě volby, kterou měla Komise k uzavření případu, než o závažných obtížích. Komise totiž tvrdí, že konečné rozhodnutí by bylo stejné bez ohledu na právní základ.

72 Stran obsahu sporného rozhodnutí má Belgické království za to, že ve své analýze dostatečnosti přezkumu napadených opatření Tribunál dospěl k rozdílnému výsledku ohledně merita věci, než k jakému dospěla Komise. Takový rozdíl však nemůže vést k závěru o existenci závažných obtíží. Tato okolnost nemůže v žádném případě vést k závěru, že přezkum provedený Komisí byl neúplný.

73 Kromě toho Belgické království a Komise svým třetím důvodem kasačního opravného prostředku namítají, že Tribunál porušil zásadu právní jistoty tím, že použil čtvrté kritérium stanovené ve výše uvedeném rozsudku Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg se zpětnou účinností.

74 V tomto ohledu Komise mimoto dodává, že přezkum kritéria zvaného „benchmarking“, vyvozeného z výše uvedeného rozsudku Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, není relevantní v rámci přezkumu ochrany procesních záruk stanovených v čl. 88 odst. 2 ES.

75 Z obecného hlediska mají Deutsche Post a DHL International za to, že přezkumná řízení Komise vedená v souvislosti s privatizacemi státních poštovních podniků mají tradičně podobu formálního vyšetřovacího řízení. Takové operace se totiž vyznačují složitým skutkovým kontextem, jenž nezbytně vyvolává existenci závažných obtíží.

76 Žalobkyně nejprve připomínají, že při přezkumném řízení sama Komise zdůraznila složitost věci, která jí byla předložena. Dále Belgické království neodpovědělo na zjištění Tribunálu, podle nichž Komise neměla k dispozici všechny informace o skutkovém stavu, aby přezkoumala převod nemovitého majetku a zrušení rezervy na důchody. Konečně žalobkyně připomínají, že „benchmarking“ pro náklady na SOHZ ve smyslu čtvrtého kritéria vytyčeného výše uvedeným rozsudkem Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, odpovídal v rozhodné době očekávání, zejména ze strany samotné Komise.

Závěry Soudního dvora

77 Úvodem je třeba připomenout, že z čl. 4 odst. 4 nařízení č. 659/1999 vyplývá, že shledá-li Komise po předběžném přezkoumání, že existují pochybnosti o slučitelnosti napadeného opatření se společným trhem, je povinna přijmout rozhodnutí o zahájení

formálního vyšetřovacího řízení podle čl. 88 odst. 2 ES a čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Kronoply a Kronotex, bod 46).

78 Sporným rozhodnutím je v projednávané věci rozhodnutí nevznášet námitky zakládající se na čl. 4 odst. 3 nařízení č. 659/1999, jehož legalita závisí na otázce, zda existují pochybnosti o slučitelnosti dotčené podpory se společným trhem.

79 Vzhledem k tomu, že pojem „pochybnosti" uvedený v čl. 4 odst. 4 nařízení č. 659/1999 má objektivní povahu, je třeba po existenci těchto pochybností pátrat nejen v okolnostech přijetí napadeného aktu, ale rovněž v posouzeních, ze kterých vycházela Komise (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 2. dubna 2009, Bouygues a Bouygues Télécom v. Komise, C-431/07 P, Sb. rozh. s. I-2665, bod 63).

80 V projednávané věci Tribunál nejprve v bodech 96 až 107 napadeného rozsudku přezkoumal délku a okolnosti předběžného přezkumného řízení. Dále v rámci přezkumu informací týkajících se obsahu sporného rozhodnutí Tribunál v bodech 108 až 110 uvedeného rozsudku konstatoval nedostatečnost přezkumu zrušení rezervy na důchody a v bodech 111 až 117 téhož rozsudku rovněž nedostatečnost přezkumu nákladů na poskytování SOHZ. Konečně v bodě 118 napadeného rozsudku dospěl k závěru, že soubor těchto informací představuje objektivní a shodující se indicie, které potvrzují, že Komise měla zahájit formální vyšetřovací řízení.

81 Zaprvé, stran délky a okolností předběžného přezkumného řízení, ačkoliv je pravda, že délka přesahující dvouměsíční lhůtu stanovenou v čl. 4 odst. 5 nařízení č. 659/1999, jakož i počet žádostí o informace zaslaných belgickým orgánům, neumožňují samy

o sobě dospět k závěru, že Komise měla zahájit formální vyšetřovací řízení, nic to nemění na tom, jak zdůraznil Tribunál v bodě 106 napadeného rozsudku, že tyto informace mohou představovat indicie svědčící o tom, že Komise mohla mít pochybnosti ohledně slučitelnosti dotčené podpory se společným trhem.

82 K tomuto je třeba zejména uvést, že Komise měla provést přezkum slučitelnosti šesti neoznámených opatření přijatých v letech 1992 až 1997 za účelem prohlášení oznámeného opatření za slučitelné se společným trhem.

83 Zadruhé, stran obsahu sporného rozhodnutí Tribunál zejména tvrdí, že tento obsah svědčí o nedostatečném přezkumu napadených opatření.

84 Tribunál v bodě 109 napadeného rozsudku shledal, že Komise přijala sporné rozhodnutí, aniž měla k dispozici informace, které by jí umožnily posoudit zejména výhodu vzniklou bezplatným poskytnutím nemovitostí výměnou za zrušení rezervy na důchody.

85 V tomto ohledu ze sporného rozhodnutí vyplývá, že k pokrytí důchodových nároků svých zaměstnaných úředníků společnost La Poste při své přeměně na samostatný podnik vytvořila v roce 1992 rezervu 100 milionů eur, která byla zrušena v roce 1997. Protihodnota této rezervy spočívala v převodu nemovitostí nezbytných pro poskytování veřejné služby.

86 Za těchto okolností Tribunál mohl právem shledat, že Komise měla požadovat od belgických orgánů upřesnění, zejména pokud jde o hodnotu souboru nemovitostí bezplatně poskytnutých společnosti La Poste ze strany belgického státu.

87 Tribunálu totiž nelze vytýkat, že shledal, že takováto okolnost může představovat indicii svědčící o tom, že Komise měla mít pochybnosti ohledně slučitelnosti napadeného opatření se společným trhem. Není vyloučeno, že v závislosti na hodnotě poskytnutých nemovitostí společnost La Poste těží z této operace podstatnou hospodářskou výhodu, která představuje státní podporu.. Komise by přitom k tomu, aby dospěla s jistotou k opaku, musela mít k dispozici alespoň ohodnocení finanční výhody, kterou toto poskytnutí představuje pro společnost La Poste.

88 Pokud jde o třetí důvod kasačního opravného prostředku vycházející z údajného porušení zásady právní jistoty, je třeba uvést, jak vyplývá z bodů 81 a 87 tohoto rozsudku, že analýza okolností přijetí, jakož i obsahu sporného rozhodnutí ze strany Tribunálu poukázala na pochybnosti, které Komise měla mít ohledně slučitelnosti oznámeného opatření se společným trhem, pochybnosti, které stačí k tomu, aby podložily závěr, že Komise měla zahájit formální vyšetřovací řízení stanovené v čl. 88 odst. 2 ES a čl. 6 odst. 1 nařízení č. 659/1999.

89 Za těchto okolností není třeba tento důvod kasačního opravného prostředku zkoumat.

90 Z těchto úvah vyplývá, že první důvod kasačního opravného prostředku je třeba zamítnout jako neopodstatněný a třetí důvod kasačního opravného prostředku jako irelevantní.

91 Z toho vyplývá, že kasační opravný prostředek je třeba v plném rozsahu zamítnout.

K nákladům řízení

92 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě článku 118 téhož jednacího řádu, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Belgické království a Komise neměly ve věci úspěch, je důvodné uložit jim náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) Kasační opravný prostředek se zamítá.

2) Belgickému království, jakož i Evropské komisi se ukládá náhrada nákladů řízení.

Podpisy.